

**UCHWAŁA NR XLVII/1097/14
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 26 marca 2014 r.

w sprawie przyjęcia Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu na lata 2014-2015.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 oraz art. 58 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013r., poz. 594 z późn. zm.) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013, poz. 182 z późn. zm.).

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć Program Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu na lata 2014-2015, który jest elementem projektu systemowego „Damy radę - program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązać Prezydenta Miasta Katowice do wdrożenia wyżej wymienionego programu i złożenia sprawozdań z jego realizacji w terminach odpowiednio do 28 lutego 2015 r. i 31 sierpnia 2015 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Katowice.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Jerzy Forajter

KATOWICE
dla odmiany

Załącznik do Uchwały Nr XLVII/1097/14
Rady Miasta Katowice
z dnia 26 marca 2014 r.

Program Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu

realizowany w latach 2014-15, w ramach Projektu „Damy Radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII: Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie: 7.1.1: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, przyjętego Uchwałą Rady Miasta Katowice nr XLII/1006/13 z dnia 27 listopada 2013 roku.

I. Tytuł programu:

CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ W NIKISZOWCU

II. Lokalizacja programu.

Program realizowany będzie przede wszystkim na terenie osiedla Nikiszowiec i w najbliższym jego otoczeniu. Siedzibą Programu będą pomieszczenia Stowarzyszenia FIL oraz wynajęte od Parafii św. Anny. Realizacja odbywać się będzie także na terenie innych instytucji lokalnych współpracujących z Programem.

III. Diagnoza – uzasadnienie programu.

Program obejmuje swoim oddziaływaniem przede wszystkim zabytkową dzielnicę Nikiszowiec, którą zamieszkuje ok. 3500 mieszkańców oraz pośrednio także dzielnicę Janów i inne katowickie dzielnice. W samej dzielnicy Janów/Nikiszowiec zamieszkuje nieco ponad 11 tys. mieszkańców. Odsetek osób korzystających stale ze świadczeń pomocy społecznej nie jest wysoki, co jednak nie stanowi istoty problemów osiedla i dzielnicy. Obecnie najważniejsze problemy Nikiszowca to:

- nadal niskie poczucie bezpieczeństwa zwłaszcza w przestrzeniach nieobjętych monitoringiem wizyjnym,
- narastające problemy społeczne na obszarze bezpośrednio przylegającym do Nikiszowca (Janów, Kolonia Wysockiego),
- problemy finansowe części mieszkańców skutkujące problemami z opłatami czynszowymi, a tym samym powodujące zagrożenie gentryfikacją osiedla,
- niska aktywność gospodarcza mieszkańców, skutkująca niewykorzystaniem potencjału i zasobów lokalnych do poprawy jakości życia w osiedlu,
- brak ośrodka wsparcia dla seniorów,
- słaba infrastruktura wewnątrz bloków, nieład i brak planowania przestrzennego,
- estetyka osiedla, ,
- brak koncepcji na rynek - z jednej strony ograniczenia komunikacyjne na rynku, a z drugiej brak inwestycji turystycznych w obszarze rynku, stanowiące dla mieszkańców zagrożenie stworzenia „pustki” na rynku.

Rok 2013 kończy się dwoma udanymi przedsięwzięciami społecznymi w Nikiszowcu. Inicjatorom powołania Rady udało się przeprowadzić procedurę powołania Rady Jednostki Pomocniczej. Osiągnięto wynik 38 kandydatów do Rady, co przy tak małej dzielnicy jaką jest Janów/Nikiszowiec jest znakomitą rezultatem. Rok 2014 to okres włączania się Rady jako nowej instytucji w prace na rzecz dzielnicy. Z pewnością pojawiają się problemy, wynikające m.in. z pogodzenia interesów różnych obszarów i grup wchodzących w skład Rady (Janów, Nikiszowiec, Kolonia Wysockiego). Nawiązanie dobrych relacji z Radą szczególnie w odniesieniu do Janowa i Kolonii Wysockiego będzie istotnym elementem pracy w następnych latach.

Drugim udanym przedsięwzięciem, zrealizowanym w ramach Stowarzyszenia FIL i Centrum Aktywności Lokalnej jest powołanie do życia, dzięki wsparciu lokalnych sił i partnerów w postaci m.in. Uniwersytetu Śląskiego i prof. Philipa Zimbardo, Centrum Młodzieżowego Zimbardo w Nikiszowcu. Potrzeba zorganizowania miejsca rozwojowego dla młodzieży była od lat sygnalizowana i zgłaszana przez mieszkańców. Duża część projektu na lata 2014-2015 poświęcona będzie właśnie aktywizowaniu środowiska młodzieżowego, wzmocnieniu postaw obywatelskich wśród młodzieży i jej rozwoju osobistego opartego o działania wolontaryjne. Bardzo istotną kwestią jest otwarcie Nikiszowca na osoby spoza dzielnicy. W przypadku młodzieży jest to szczególnie ważne i istotne, bowiem przeszłość Nikiszowca, jego do niedawna pejoratywne postrzeganie, często związane były z tzw. „trudną młodzieżą”. Trudną, czyli często zagubioną i osamotnioną, której dorastanie i rozwój po zmianach ustrojowych lat 90-tych, odbywały się często na ulicy, wśród różnych subkultur i grup dysfunkcyjnych. Z jednej strony konieczne jest zapewnienie młodym mieszkańcom dostępu do wiedzy, budowania kompetencji i kształtowania właściwych postaw. Z drugiej możliwości podzielenia się, wymiany swoich doświadczeń z innymi rówieśnikami. Pokazania, że to właśnie tu w Nikiszowcu można robić ciekawe rzeczy, zdobywać wiedzę, nowe umiejętności i doświadczenie. Tematyka zmiany postrzegania Nikiszowca jest ważna nie tylko w kontekście ludzi młodych, ale także dorosłej części społeczności Katowic.

Dokonująca się od 2008r. zmiana społeczna w Nikiszowcu jest bardzo ważnym elementem procesu rewitalizacji osiedla i dzielnicy. Jednak pełna odnowa wymaga działań łączących sferę społeczną z gospodarczą, ekonomiczną i przestrzenną. W programie wykorzystane zostaną doświadczenia zebrane podczas prac nad projektem Zintegrowanego programu Rewitalizacji Nikiszowca. Wiąże się to z kontynuacją przedsięwzięć integrujących społeczność oraz z działaniami aktywizującymi społeczność w kierunku podejmowania działalności gospodarczej, aktywności zawodowej bazującej na zasobach lokalnych. Ważne jest wspieranie społeczności i inicjowanie działań dotyczących sieciowania instytucji, firm i organizacji lokalnych. Społeczność wymaga mobilizacji do budowy mechanizmów działań partnerskich, kooperacji, a nie wewnętrznej konkurencji. Kolejnym kierunkiem działań programu w latach 2014-2015 będzie więc przymierzenie się do realizacji czy pilotażu wspólnie z organizacjami lokalnymi kolejnych wybranych projektów rewitalizacyjnych, opracowanych w ramach prac nad projektem Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Nikiszowca.

W metodyce pracy ze społecznością lokalną naturalne są wahania aktywności uzależnione od stopnia zaspokojenia podstawowych potrzeb. Społeczności, w których zachodzą korzystne zmiany często wyhamowują, tracą impet i gotowość do działania. Takie wyhamowanie można obserwować w Nikiszowcu. Z jednej strony powstają w Nikiszowcu organizacje społeczne, jednak same w sobie często przechodzą kryzys – braku aktywnych członków, nadmiaru oczekiwań, niejasności celów itp. Ponadto aktywność w tworzących się grupach nie jest tożsama z aktywnością na rzecz całej społeczności, a to jest – jak uczą doświadczenia nikiszowieckie – gwarantem powodzenia rozwoju społeczności lokalnej. Jak wskazują liderzy społeczności lokalnej nadal potrzebne jest w Nikiszowcu miejsce integrujące różne środowiska, wspierające w budowie

porozumienia i mobilizujące do działań wspólnotowych. To nadal będą podstawowe cele działania programu Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu.

Program Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu wychodzi naprzeciw potrzebom społeczności lokalnej dzielnicy, w tym także osób marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przyjęte założenia programu pozostają w zgodzie z Narodową Strategią Spójności oraz celami realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 i wpisują się w Poddziałanie 7.1.1. Program Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu wpisuje się w Miejską Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, realizowaną na podstawie uchwały Rady Miasta Katowice. Program ponadto wpisuje się w działania rewitalizacyjne Miasta Katowice. Jest także komplementarny z projektami planowanymi do realizacji w ramach tzw. Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w nowej perspektywie unijnej 2014- 2020.

IV. Adresaci programu.

Bezpośrednim odbiorcą programu jest cała społeczność lokalna osiedla Nikiszowiec, a także dzielnicy Janów – mieszkańcy, instytucje, organizacje i firmy lokalne zaangażowane w poprawę sytuacji społecznej w dzielnicy. Program adresowany jest także do całej społeczności Katowic, z uwagi na działania zmierzające do zmiany stereotypowego (negatywnego) postrzegania Nikiszowca przez mieszkańców innych dzielnic. Jest to proces nadal aktualny. Szczególna uwaga poświęcona będzie młodej społeczności osiedla, dzielnicy i miasta. Istotną rolę w działaniach na rzecz poprawy sytuacji w dzielnicy odgrywa integracja już nie tylko różnych środowisk zamieszkujących Nikiszowiec, ale przede wszystkim integracja z różnymi grupami i społecznościami całego miasta. Z uwagi na swój innowacyjny i rewitalizacyjny charakter oraz jego umiejscowienie na obszarze Pomnika Historii, program ma znaczenie regionalne i ponadregionalne.

Bezpośrednim oddziaływaniem w ramach instrumentów aktywnej integracji planuje się objąć w okresie 2014 – 2015 łącznie ok. 42 uczestników programu i otoczenie tych osób z tego ok. 32 osoby w roku 2014 i ok. 10 osób w roku 2015.

V. Cel główny, cele szczegółowe programu.

Cel główny:

Podniesienie poziomu integracji społecznej i aktywności lokalnej w osiedlu Nikiszowiec z uwzględnieniem dzielnicy Janów, poprzez m.in. konsolidację, sieciowanie różnych podmiotów działających na rzecz rozwoju lokalnego w dzielnicy oraz wspieranie działań integrujących społeczność Nikiszowca z innymi dzielnicami Katowic.

Cele operacyjne (szczegółowe):

1. Rozwój inicjatyw lokalnych sprzyjających zmianie postrzegania Nikiszowca jako miejsca aktywnego, bezpiecznego i wartościowego.
2. Rozwój lokalny Nikiszowca i Janowa w oparciu o metodykę budowy sieci lokalnych i partnerstwa.

3. Zainicjowanie i współrealizacja z organizacjami i instytucjami lokalnymi przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w projekcie Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Nikiszowca w tym m.in. projektów dotyczących rozwoju przedsiębiorczości, związanego z tworzeniem miejsc pracy dla i przez mieszkańców osiedla, projektów wzmacniających więzi społeczne w osiedlu itp.
4. Rozwój inicjatyw młodzieżowych i integracja środowiska młodzieżowego Nikiszowca, Janowa ze społecznością innych dzielnic Katowic.
5. Zwiększenie poziomu partycypacji i aktywności obywatelskiej poprzez podejmowanie i realizację inicjatyw społecznych przy wsparciu liderów lokalnych, m.in. we współpracy z powstałą w 2013r. Radą Jednostki Pomocniczej dzielnicy Janów Nikiszowiec.
6. Zwiększenie integracji i aktywności społecznej na terenie osiedli przylegających bezpośrednio do Nikiszowca (np. ul. Zamkowa, Kolonia Wysockiego).
7. Poprawa kompetencji i umiejętności społecznych mieszkańców dzielnicy.
8. Zwiększenie dostępności mieszkańców do informacji na temat ich praw i obowiązków oraz sposobów rozwiązywania ważnych problemów życiowych.
9. Przeciwdziałanie utrwalaniu się bezradności i pogłębianiu marginalizacji społecznej wśród mieszkańców poprzez włączanie ich do życia społecznego dzielnicy.
10. Promocja idei organizowania społeczności lokalnej w klimacie partnerstwa instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych.

VI. Opis planowanych działań i metody realizacji programu.

W programie wykorzystywane będą różne metody i techniki pracy ze społecznością lokalną, w tym m.in. metodologia CAL (centrum aktywności lokalnej), metodologia OSŁ (organizowanie społeczności lokalnych) oraz doświadczenia międzynarodowe. Działania będą realizowane w myśl podstawowych zasad wypracowanych przez PCAL Nikiszowiec tj.:

1. Naszym klientem jest cała społeczność dzielnicy.
2. Angażujemy każdego, kto chce być aktywnym, niezależnie od wieku i stanu posiadania.
3. Bazujemy na dobrej diagnozie społecznej.
4. Poszukujemy, szkolimy i wspieramy lokalnych liderów.
5. Działamy w partnerstwie lokalnym.
6. Stwarzamy okazje do spotkania i dyskusji o potrzebach i problemach lokalnych.
7. Promujemy Nikiszowiec jako miejsce pozytywnej zmiany.
8. Inicjujemy i wspieramy oddolne inicjatywy lokalne.
9. Wspieramy powstawanie i rozwój organizacji trzeciego sektora.
10. Wzmacniamy poczucie dumy i zadowolenia z mieszkania w takim miejscu jak Nikiszowiec.
11. Organizujemy i współorganizujemy imprezy integracyjne o znaczeniu lokalnymi i regionalnym.

Program będzie realizowany poprzez działania o charakterze środowiskowym oraz wykorzystanie instrumentów aktywnej integracji. Planuje się zastosowanie wobec każdego z 42 uczestników projektu i jego otoczenia co najmniej jednego instrumentu aktywnej integracji z następującego katalogu:

1. Organizacja i finansowanie usług wspierających animację lokalną, w tym kosztów zatrudnienia animatora lokalnego, lidera klubu integracji społecznej, streetworkera.
2. Organizacja i finansowanie kosztów wolontariatu, zgodnie z przepisami o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz kosztów zatrudnienia osoby prowadzącej klub wolontariuszy.
3. Organizacja i finansowanie uczestnictwa w grupach i klubach samopomocowych.
4. Organizacja i finansowanie poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej, mediacji rodzinnej oraz udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach, służące przywróceniu samodzielności życiowej, w tym powrotu na rynek pracy.

W zakresie działań o charakterze środowiskowym przewiduje się realizację następujących przedsięwzięć.

1. Organizacja i współorganizacja we współpracy z organizacjami i instytucjami lokalnymi imprez integracyjnych, kulturalnych, sportowych, turystycznych, w tym m.in.:
 - Europejskie Święto Sąsiadów,
 - Odpust U Świętej Anny,
 - Jarmark na Nikiszu,
 - Inne wydarzenia lokalne.
2. Inicjowanie i wsparcie w realizacji we współpracy z organizacjami i instytucjami lokalnymi projektów rewitalizacyjnych, skierowanych na obszar Nikiszowca, w tym ujętych w projekcie Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Nikiszowca.
3. Edukacja społeczna i obywatelska:
 - organizacja i prowadzenie spotkań społeczności lokalnej,
 - organizacja spotkań i warsztatów tematycznych,
 - organizacja spotkań edukacyjnych,
 - wsparcie logistyczne i finansowe inicjatyw lokalnych zgłoszonych przez mieszkańców, w tym uczestników projektu, obejmujących sfinansowanie zakupu niezbędnych artykułów i organizację m.in. takich inicjatyw jak np.: konkursy, turnieje sportowe, organizacja klubów i grup obywatelskich, realizacja inicjatyw ekologicznych, krajoznawczych, turystycznych, edukacyjnych itp., organizacja festynów, zagospodarowywania przestrzeni wspólnych, placów zabaw i innych miejsc rekreacyjnych itp.
4. Organizacja wyjść i wyjazdów integracyjnych dla aktywnych uczestników życia społecznego w Nikiszowcu.

5. Wsparcie logistyczne i edukacyjne lokalnych organizacji pozarządowych i grup obywatelskich w przygotowaniu projektów kulturalnych, społecznych, sportowych itp. oraz w działalności na rzecz rozwoju społeczności lokalnej i rozwiązywania problemów społecznych.

VII. Rezultaty programu:

1. Rezultaty miękkie:

- a) poprawa relacji partnerskich pomiędzy podmiotami działającymi w dzielnicy i zainicjowanie działań w konwencji sieci lokalnej,
- b) wzrost poziomu partycypacji i aktywności obywatelskiej i integracji społecznej wśród mieszkańców Nikiszowca i Janowa,
- c) wzrost poziomu integracji środowiska młodzieżowego Nikiszowca i Janowa ze społecznością innych dzielnic Katowic,
- d) wzrost poziomu integracji i aktywności społecznej na terenie osiedli przylegających bezpośrednio do Nikiszowca (np. ul. Zamkowa, Kolonia Wysockiego),
- e) wzrost kompetencji i umiejętności społecznych mieszkańców dzielnicy,
- f) poprawa postrzegania osiedla Nikiszowiec przez mieszkańców innych dzielnic,
- g) poprawa funkcjonowania społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia poprzez m.in. wzrost dostępu do informacji służących przywróceniu samodzielności życiowej, utrzymaniu mieszkania i udziału w życiu społecznym osiedla.

2. Rezultaty twarde:

- a) utworzenie klubu wolontariusza, skierowanego na rzecz młodzieży,
- b) udział w działaniach klubu wolontariusza przez co najmniej 12 osób,
- c) zorganizowanie przynajmniej 15 spotkań edukacyjnych w tym edukacyjno-prawnych dla średnio ok. 8 osób,
- d) zorganizowanie co najmniej 8 spotkań społeczności lokalnej,
- e) zorganizowanie we współpracy z instytucjami lokalnymi co najmniej 3 imprez o charakterze integracyjno-kulturalno-promocyjnym,
- f) rozpoczęcie realizacji lub współrealizacji z organizacjami lokalnymi i przedsiębiorcami co najmniej 2 podprojektów z zakresu działań rewitalizacyjnych na terenie Nikiszowca,
- g) zorganizowanie co najmniej 2 wyjazdów lub wyjść integracyjnych.

VIII. Czas trwania i harmonogram Programu.

Program Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu będzie realizowany w okresie od 01.01.2014r. do 30.04.2015r. Przewiduje się następujący harmonogram działań:

ZADANIE	STYCZEŃ	LUTY 2014	MARZEC	KWIECIEŃ	MAJ 2014	CZERWIEC	LIPIEC 2014	SIERPIEŃ	WRZESIEŃ	PAŹDZIERNI	LISTOPAD	GRUDZIEŃ	STYCZEŃ	LUTY 2015	MARZEC	KWIECIEŃ
Animacja lokalna																
Poradnictwo specjalistyczne																
Imprezy środowiskowe																
Wolontariat																
Klub społecznościowy																
Spotkania społ. lokalnej																
Projekty rewitalizacyjne																
Spotkania edukacyjne,																
Wsparcie inicjatyw lokalnych																
Wyjazd i wyjścia integracyjne																

IX. Podział odpowiedzialności za realizację programu.

Program realizowany będzie w ramach partnerstwa przez Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach. Dla zapewnienia realizacji programu niezbędne będzie zapewnienie etatów:

- koordynatora projektu z ramienia partnera – Stowarzyszenia Fabryka Inicjatyw Lokalnych (koordynator będzie zarządzał zarówno projektem w Nikiszowcu, jak i podobnym w Giszowcu, realizowanym także przez partnera pozarządowego),
- etat animatora lokalnego – organizatora społeczności lokalnej z ramienia partnera ,
- pół etatu osoby prowadzącej klub wolontariusza z ramienia partnera,
- etat pracownika socjalnego zapewniony przez Lidera projektu (MOPS Katowice),
- organizacja miejsca pracy w dzielnicy,
- zaangażowanie osób, firm i organizacji realizujących poszczególne działania i instrumenty w ramach programu.

W zakresie środków rzeczowych niezbędne będzie:

- zakup materiałów biurowych na realizację zadań i działania administracyjne (koszty administracyjne).
- zapewnienie środków na dostęp do Internetu, połączenia telefoniczne, przejazdy, opłaty za wynajem pomieszczeń i media.
- zapewnienie środków na organizację spotkań społeczności, spotkań edukacyjnych, działalności klubu samopomocy, poradnictwa specjalistycznego, wolontariatu.
- zapewnienie środków na organizację lub współorganizację z partnerami lokalnymi imprez i spotkań integracyjnych, kulturalnych, promocyjnych, itp.
- zapewnienie środków na wsparcie finansowe inicjatyw lokalnych mieszkańców i grup obywatelskich.

- zapewnienie środków na marketing i promocję.

Do realizacji poszczególnych działań w ramach programu zatrudniane będą dodatkowo osoby na umowę zlecenie oraz - w ramach odpowiednich procedur - zlecane będą usługi podmiotom gospodarczym i organizacjom.

X. Sposób i źródła finansowania programu.

Program współfinansowany będzie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013, Priorytetu VII, Działania 7.1. Podziałania 7.1.1. Budżetu Państwa oraz z budżetu Miasta Katowice w ramach wkładu własnego MOPS określonego w uchwale budżetowej dla projektu „Damy radę – program aktywizacji społecznej i zawodowej w Katowicach”.

Budżet będzie realizowany zgodnie z umową o dofinansowaniu projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” na lata 2012-2013. Całkowity koszt programu wyniesie: 171 724,50 w 2014r., 44 916,00 w 2015r. Łącznie: 216 640,50 w latach 2014-2015